

Љубомир ЦУЦУЛОВСКИ

"Sine ira et studio"

*"Bez omraza i
pri st rasnost"*

Веќе и површната анализа на однесувањето на значаен дел на политичарите од некогашниот социјалистички блок, вклучувајќи ги во нив и државите од некогашната СФРЈ, ќе покаже дека во нивното однесување можат да се забележат нагласени елементи на мономанија. На свој начин, секој од нив е обземен со иста идеја. Тоа е идејата за влез во НАТО по секоја цена. Никој жив од нив не умее разложно да објасни зошто е потребен влезот во НАТО и што тој ќе им донесе на нивните земји, но убеден е дека тоа е добро.

Така и мономанот, обземен од една иста идеја (на пример, да украде одредена ситница), не умее да каже зошто тоа е потребно, меѓутоа "знае", односно тврди дека тоа е потребно. Со време, мономанијата може да премине во присилна невроза. Имено, некој човек не знае зошто повторува

едни исти дејства, како што е проверувањето дали бравата од влезната врата на станот е заклучена, макар што со сигурност знае дека само пред малку ја заклучил. Непрекинато проверувајќи дали ја заклучил влезната врата, тој престанува нормално да мисли и да се занимава со останатите секојдневни работи од својот живот.

Кога и да го вклучам телевизорот, кога и да го вклучам радиоприемникот или да свртам некоја страница од нашиот печат, секогаш наидувам на едно исто: дали ќе бидеме примени во НАТО, кога ќе биде датумот за влез во НАТО, како и кои услови треба да ги исполниме за да се оствари "посакуваниот" сон? Воедно, секоја изјава на било кој дојде-

МОНОМАНИЧ

нец од Запад, макар бил и заменик на заменикот за надворешни работи на "таа и таа" земја, се разгледува со севкупна сериозност. Секој негов збор се разгледува и се анализира од секоја можна страна, се откриваат и се толкуваат скриените пораки во неговата изјава, иако во неа и да немало никаква скриена намера.

На тој начин државата полека се преобразува во Русија од првата половина на XIX век, низ која шеташе Гогољевиот Чичиков, купувајќи сè и сешто - најчесто купувајќи непостоечки т.е. мртви души. Затоа и царската цензура за извесно време го забрани објавувањето на романот "Мртви души", со едноставно образложение дека идејата за мртва душа е *contradictio in adiecto*, односно дека таа е еднаква на идејата за дрвен камен, бидејќи душата е или жива или не постои - неживите души се недужи.

Во слична парадоксална ситуација се наоѓа и Република Македонија, за која веќе реков дека не е изолирана во своето однесување. Нешто слично се случува и во Хрватска: ниту хрватските граѓани се воодушевени од евентуалниот влез во НАТО, ниту некој умее рационално да ја објасни таа потреба, ниту... Сепак, хрватските политичари унисоно извикуваат дека иднината на Хрватска е во НАТО. Значи, и таму, како и тука, никој не знае зошто во НАТО, но секој знае дека треба во НАТО.

Доколку се разгледаат аргументите кои македонската политика ги нуди за потребата од влез во НАТО, набрзо ќе се покаже дека понудените аргументи не се имуни дури ниту на елементарната логичка критика. Се тврди дека со влегувањето во НАТО, како организација на колективна безбедност, ќе се зачува мирот во Република Македонија. Колку НАТО тоа успешно го стори, секој македонски граѓанин можеше да се увери

за време на војната од 2001 година: НАТО ниту го спречи прелевањето на терористите од Косово, кое се наоѓаше под нејзин протекторат, ниту го оневозможи илегалното внесување на оружје во Македонија. Дури повеќе, постојат бројни индикации кои укажуваат дека "борците" на АНА, ОНА, УЧК - или како веќе ќе се именуваат - своето вооружување, како и воената логистика, ги добивале токму од НАТО и од КФОР. Конечно, не е потребна некоја особена меморија за да се сетиме дека пред извесно време во класичен шверц со луѓе не учествуваше ниту македонската Влада, ниту некакви баучи од типот на србокомунисти или КОС, туку токму припадниците на КФОР, со обилна помош на еден човек од швед-

ската Амбасада во Скопје. Патем, колку да не се заборава, Шведска е ценета членка на НАТО.

Во недостиг на било каква инвенција "мудрите" македонски политичари тврдат дека благодарение на влезот во НАТО нашите граници ќе биде безбедни. Доколку НАТО навистина е мирољубива организација, која нема никакви агресивни намери кон било која земја, вклучувајќи ја и Република Македонија, тогаш нема потреба да се зачленуваме во НАТО, бидејќи Бугарија и Грција веќе се членки на Алијансата. Наскоро, барем така се тврди, тоа ќе бидат Косово и Албанија. Во догледна иднина тоа ќе биде и Србија. Според тоа, тие сами по себе, како членки на НАТО, ќе го гарантираат граничниот интегритет на Македонија. Во согласност со тоа, следејќи ја претходната логика, се доаѓа до едноставното прашање: од кого НАТО ќе нè брани? Можеби, самото од себе? Но, тоа е бесмислено. Затоа, со НАТО или без НАТО, НАТО ја гарантира нашата безбедност. Ако е така, ако НАТО навистина сама по себе е гарант за мирот во земјата, тогаш зошто би се зачленувале во оваа организација? Зачленувањето во НАТО би довело само до една "предност" - ќе бидеме должни да учествуваме во нејзините "мирољубиви" мисии од типот на оние во Авганистан, Ирак, Иран, Србија... Тоа значи да испраќаме наши војници, кои ќе гинат на непознати и за нас далечни територии, борејќи се за туѓи интереси.

Она што како човек искрено ме загрижува е сознанието за сè поголемата милитаризација на македонското општество, како дел од општата милитаризација на светот, диктирана директно од САД. Ме плаши што наместо идеите за просветување и за образование се форсираат магличавите тези за некаков светски тероризам, најчесто поддржу-

НАШАТА ДРЖАВА ПОЛЕКА СЕ ПРЕОБРАЗУВА ВО РУСИЈА ОД ПРВАТА ПОЛОВИНА НА XIX ВЕК, НИЗ КОЈА ШЕТАШЕ ГОГОЉОВИОТ ЧИЧИКОВ, КУПУВАЈЌИ СЕ И СЕШТО - НАЈЧЕСТО КУПУВАЈЌИ НЕПОСТОЕЧКИ Т.Е. МРТВИ ДУШИ. ЗАТОА ТОГАШ И ЦАРСКАТА ЦЕНЗУРА ЗА ИЗВЕСНО ВРЕМЕ ГО ЗАБРАНИ ОБЈАВУВАЊЕТО НА РОМАНОТ "МРТВИ ДУШИ", СО ЕДНОСТАВНО ОБРАЗЛОЖЕНИЕ ДЕКА ИДЕЈАТА ЗА МРТВА ДУША Е CONTRADICTION IN ADIECTO, ОДНОСНО ДЕКА ТАА Е ЕДНАКВА НА ИДЕЈАТА ЗА ДРВЕН КАМЕН, БИДЕЈЌИ ДУШАТА Е ИЛИ ЖИВА ИЛИ НЕ ПОСТОИ - НЕЖИВИТЕ ДУШИ СЕ НЕДУШИ.

фициран во ајатолахот Хомеини. Сепак, Садам заврши на бесилка, како терорист и исламски фундаменталист. Беше добар (good guy) додека Иранците ги таманеше со хемиско оружје. Потоа, кога го примени истиот метод врз Курдите беше прогласен за воен злосторник.

Како и да е, како човек, меѓутоа и како интелектуалец, ме вознемируваат милитаристичките тези кои секојдневно се пласираат во македонското општество. Воено одиме во Ирак, Авганистан или во Босна, во исто време во кое не контролираме делови од нашата државна територија. Полициската интервенција во Бродец имаше повеќе симболично значење, отколку одлучно и дефинитивно расчистување со убијците и

ЕН МИЛИТАРИЗАМ

ван и спонзориран токму од оние кои се "борат" против него. Што се Бин Ладен и Ал каида, што се Талибанците, ако не производ на САД во нивната борба против некогашниот Советски Сојуз?

Што беше Садам Хусеин, ако не човек кој воено ги бранеше интересите на САД во војната со Иран? Тогаш Садам важеше за демократ и борец против исламскиот фундаментализам, персони-

натрапниците од секаков вид. Се одвојуваат огромни средства за воените мисии во странство, кога во државата владее општа беда. Овој манир на однесување е само блед рефлекс на она што се случува во САД. Претседателот на САД, Џорџ Буш, побара да се одобрат 195 милијарди долари за војните во Ирак и во Авганистан. Дали некој си го поставил прашањето што сè може да се постигне со оваа сума, ако се употреби за поинакви дејства различни од водењето војни? Замислете што сè би се постигнало ако таа сума им се подели на педесеттина африкански земји? Дали некој е свесен што за една африканска земја би значеле 4 милијарди долари?

Меѓутоа, уште Маркс, а потоа и Орвел, сфатиле дека најголемото производство е војната: прво се урива она што се произвело, а потоа се произведува она што се уривало. Затоа, војната е најголемото производство од сите можни производства. Таа е производство над сите производства! Но, воедно, таа е производство и на смртта, бидејќи во војни луѓето не се испраќаат за да создаваат животи, туку да убиваат. Сепак, без било каква дилема, се испраќаат македонски војници на светските боишта.

Сеедно на сè она што претходно беше изнесено и понатаму мономанично се повторува дека во НАТО мораме по секоја цена. Значи ли дека цената за влезот во НАТО може да биде нашата земја, како и нашиот и така мал буџет, чиј огромен дел ќе мора да се наменува за воени цели? Во целата оваа мрачна и мачна ситуација охрабрува иницијатива "Не пиеме нафта", организирана од дел на млади македонски интелектуалци. Колку и да звучи грубо, сепак подобро е мономаничен пацифизам, наспроти на мономаничен милитаризам.

